

Nieuw Nederlands Junior

Opstapprogramma Taal

Groep 5

Domein Lezen

Maak eerst
de instaptoets
en dan het
maatwerk.

Toen ik naar de tandarts moest

- 1 Vanmiddag ben ik naar de tandarts geweest.
Daar moest ik in een grote platte stoel gaan liggen.
De tandarts schoof een felle lamp boven mijn
- 5 hoofd.
Ik kneep mijn ogen stijf dicht.
De tandarts zei vrolijk:
'Je ogen mogen best dicht,
maar je moet je mond wel opendoen.'
- 10 Met tegenzin deed ik mijn mond open.
De tandarts duwde mijn wang opzij.
Eerst duwde ze op mijn tanden en kiezen.
Dat was niet zo erg.
Maar toen kwam het nare.
- 15 Ze prikte met een scherpe priktang in mijn tandvlees.
Ze peuterde en priegelde tussen mijn kiezen.
Ik zei: 'Aaah', en wilde mijn mond dichtdoen,
maar de tang en de vinger van de tandarts zaten in de weg.
'Dat voelt niet zo lekker hè,' zei de tandarts.
- 20 'Ik zal het heel voorzichtig doen.'
Ik hoorde dat ze lachte.
Waarom doet ze dat, dacht ik.
Vindt ze het soms leuk om mij pijn te doen?
Ze prikte en duwde iets zachter,
- 25 maar het voelde nog steeds naar.
Net toen ik dacht: ik houd het niet meer vol,
zei de tandarts: 'Klaar!
Je hebt goed gepoetst hoor.'
Ik mocht iets uitzoeken uit de grote grabbelmand.
- 30 Dat maakte al dat geprik weer goed.

Lucas Arnoldussen / Petra de Lint

de tegenzin: Ergens geen zin in hebben.
priegelen: Friemelen, peuteren.
de grabbelmand: Mand waar je iets uit mag pakken.

1

Lees de tekst.

Wat betekenen de woorden?

Kies bij elke zin de juiste uitleg.

- Ik kneep mijn ogen **stijf dicht**.
 - A Ik deed mijn ogen met kracht dicht.
 - B Ik hield mijn ogen een klein kiertje open.
- De tandarts **duwde** mijn wang **opzij**.
 - A De tandarts duwde tegen de zijkant van mijn wang.
 - B De tandarts duwde tegen mijn wang, zodat die opzij ging.

Tip

Lees regel 4 en regel 9. Om de betekenis van woorden te vinden, moet je soms een stukje teruglezen.

> M: 1

2

Lees regel 2 en 3 en kies het juiste antwoord.

Waarom lig je bij de tandarts in een grote platte stoel?

- A Als je lekker ligt, is het snel voorbij.
- B Als je lekker ligt, vind je de tandarts aardiger.
- C Als je ligt, kan de tandarts goed in je mond kijken.
- D Als je ligt, kan je niet uit de stoel weglopen.

> M: 2, 3

3

Lees regel 10 en zet een rondje: *waar of niet waar*.

Waarom deed de schrijver zijn mond met tegenzin open, denk je?

- Hij had geen zin om te praten. waar / niet waar
- Hij vond het niet leuk bij de tandarts. waar / niet waar
- Hij was bang dat het pijn zou gaan doen. waar / niet waar
- Hij wilde niet dat het licht in zijn mond scheen. waar / niet waar

Tip

Tegenzin bestaat uit twee woorden: *tegen* en *zin*.

> M: 4

4 Lees regel 21 en kies het juiste antwoord.

De schrijver hoorde de tandarts lachen.
Wat dacht de schrijver toen hij dit hoorde?

- B Er gebeurt vast iets grappigs, maar dat kan ik niet zien met mijn ogen dicht.
- A Gezellig hoor, een lachende tandarts. Zal ik meelachen?
- C Nou ja, zeg! Ze lacht omdat ze weet dat het pijn doet.

Tip

Om het antwoord te vinden op een vraag moet je soms een stukje verder lezen of teruglezen.

> M: 5, 6, 7

5 Maak de zinnen af.
Verbind.

Een lamp is **fel**...

Je doet iets met **tegenzin**...

Een voorwerp is **scherp**...

als je er weinig zin in hebt.

als je je eraan kunt prikken of snijden.

als hij erg veel licht geeft.

Tip

Lees regels 6, 9 en 14. Om de betekenis van woorden te vinden, moet je soms een stukje teruglezen.

> M: 8

6 Lees regel 19 en kies het juiste antwoord.

Er staat: "Dat voelt niet zo lekker hè," zei de tandarts.'

Wat bedoelde de tandarts met *dat*?

- A het duwen tegen de wang
- B het liggen in de platte stoel
- C het openhouden van de mond
- D het gepriegel aan het gebit

Tip

Soms wijst een woord naar een woord of zin ervoor. Je moet dan een stukje teruglezen.

> M: 9, 10, 11

7 De tandarts begrijpt dat niet iedereen het fijn vindt als er in je gebit gepriegeld wordt. In welke regel lees je dat? Kruis aan.

- A in regel 9: 'Je moet je mond wel opendoen.'
- B in regel 19: 'Dat voelt niet zo lekker, hè?'
- C in regel 28: 'Je hebt goed gepoetst!'

> M: 12

8 Lees regel 30. Kies het juiste antwoord.

Er staat: 'Dat maakte al dat geprik weer goed.'

Wat had de schrijver ook kunnen zeggen?

- A Het peuteren en prikken was goed gegaan.
- B Hier had ik al die tijd op gewacht.
- C Hierdoor ging het prikken veel makkelijker.
- D Hierdoor voelde ik me meteen veel beter.

> M: 13

9 Waarom mag de schrijver na afloop iets uit een grabbelmand pakken? Drie kinderen vertellen het. Wie heeft gelijk? Kruis aan.

- Guido: Dat hoort bij een bezoek aan de tandarts, zo kan de tandarts zien of je goede keuzes maakt.
- Mart: Je ouders betalen voor een tandartsbezoek én voor een klein cadeautje, daarom mag je altijd grabbelen.
- Sasja: Het is een soort beloning van de tandarts, omdat veel kinderen het niet leuk vinden om naar de tandarts te gaan.

> M: 14

10 Lees regel 17 en kies het juiste antwoord.

De schrijver zei: 'Aah...!'

Maar wat wilde hij eigenlijk zeggen?

- A 'Aha, dus daar is die priktang voor!'
- B 'Ha, ha, je kietelt me!'
- C 'Hou op met priegelen en peuteren!'
- D 'Fijn gevoel, dat priegelen en peuteren.'

> M: 15

1 Wat betekenen de woorden?

Kies bij elke zin de juiste uitleg.

- 1 De tang en de vinger van de tandarts **zaten in de weg**.
 - A Door de tang en de vinger kon ik mijn mond niet dicht doen.
 - B De tang en de vinger waren gelukkig al weg.
- 2 Ik dacht: ik **houd** het **niet** meer **vol**.
 - A Ik merkte dat ik er niet meer tegen kon.
 - B Ik had een naar gevoel in mijn buik, alsof ik heel vol was.

Tip

Zoek de woorden op in de tekst.

2 Lees regel 8 en kruis aan.

De tandarts zei: 'Je ogen mogen best dicht.'

Waarom wilde de schrijver zijn ogen dichtdoen?

- A Hij had last van de felle lamp.
- B Hij wilde de tandarts niet zien.
- C Met dichte ogen ging zijn mond verder open.
- D Met dichte ogen was alles sneller voorbij.

3 Lees regel 4 en kruis aan.

Waarom gebruikt de tandarts een felle lamp?

- A Door fel licht doet iedereen zijn ogen dicht. Dat vindt de tandarts prettig.
- B Het is avond. Dus is het donker en moet het licht aan.
- C Je mond is een donker gat. Met fel licht kan de tandarts goed zien wat ze doet.

4 Lees regel 12 en zet een rondje om *ja* of *nee*.
Wat vond de schrijver *het nare*?

1 het felle licht	ja / nee
2 het peuteren tussen de kiezen	ja / nee
3 het prikken met de priktang	ja / nee
4 met zijn mond open liggen	ja / nee

5 Lees regel 20 en kruis aan.
De tandarts zei: 'Ik zal het heel voorzichtig doen.'
In welke regel lees je hoe ze dat deed?

- A in regel 8: 'Je ogen mogen best dicht.'
- B in regel 11: Ze duwde mijn wang opzij.
- C in regel 24: Ze prikte en duwde iets zachter.

Tip

Om het antwoord te vinden op een vraag moet je soms een stukje verder lezen of teruglezen.

6 Lees regel 21. Kruis het juiste antwoord aan.
Er staat: 'Ik hoorde de tandarts lachen.'
Je wilt weten waarom de tandarts lachte.
Hoe kom je daarachter?

- A Je moet een stukje teruglezen.
- B Je moet een stukje vooruit lezen.
- C Je moet het zelf bedenken.

7 Lees regel 21. Kruis het juiste antwoord aan.

Er staat: 'Ik hoorde de tandarts lachen.'

Je wilt weten wat de schrijver hiervan vond.

Hoe kom je daarachter?

- A Je moet een stukje teruglezen.
- B Je moet een stukje vooruit lezen.
- C Je moet het zelf bedenken.

8 Wat betekenen de woorden?

Kies steeds de juiste zin.

1 De tandarts prikte in mijn **tandvlees**.

Waar prikte ze?

- A in de binnenkant van mijn wang
- B in de zachte huid tussen mijn kiezen

2 De tandarts zei: 'Ik zal heel **voorzichtig** doen.'

Hoe deed ze dat?

- A Ze ging gewoon door, maar zonder te praten.
- B Ze lette goed op en ging rustig verder.

Tip

Zoek de woorden op in de tekst.

9 Lees regel 2 en vul in.

Er staat: *Daar* moest ik in een grote platte stoel gaan liggen.

Wat wordt bedoeld met *daar*?

Tip

Soms wijst een woord naar een woord of zin ervoor. Je moet dan een stukje teruglezen.

- 10** Lees regel 22 en kruis aan.
Er staat: Waarom doet ze *dat*, dacht ik.
Wat wordt bedoeld met *dat*?
- A de felle lamp aandoen
 - B het lachen
 - C met haar vinger in de mond voelen
 - D priegelen en prikken aan het gebit

Tip

Soms wijst een woord naar een woord of zin ervoor. Je moet dan een stukje teruglezen.

- 11** Lees regel 25 en kruis aan.
Er staat: ... maar *het* voelde nog steeds naar.
Wat wordt bedoeld met *het*?
- A de felle lamp
 - B het lachen
 - C met haar vinger in de mond voelen
 - D priegelen en prikken aan het gebit

Tip

Soms wijst een woord naar een woord of zin ervoor. Je moet dan een stukje teruglezen.

- 12** De tandarts begrijpt dat peuteren aan je gebit niet altijd fijn is.
In welke regel lees je dat? Kruis aan.
- A in regel 8: 'Je ogen mogen best dicht.'
 - B in regel 11: De tandarts duwde mijn wang opzij.
 - C in regel 20: 'Ik zal heel voorzichtig doen.'

13

Lees regel 28. Kruis het juiste antwoord aan.

De tandarts zei: 'Je hebt goed gepoetst, hoor.'

Wat had ze na deze zin kunnen zeggen?

- A Dat valt me wel een beetje tegen van je.
- B Ga vooral zo door!
- C Nu hoeft je nooit meer terug te komen.
- D Voortaan mag je wel wat minder goed poetsen.

14

Waarom ging de schrijver naar de tandarts, denk je? Drie kinderen geven hun mening. Wie heeft gelijk? Kruis aan.

- Joshua: Hij had een gaatje. Want je gaat alleen naar de tandarts als je een gaatje hebt.
- Miranda: Hij ging voor controle. De tandarts kijkt dan of alles in orde is met je gebit.
- Tarik: Hij had vast kiespijn en hij wilde van de tandarts weten hoe dat kwam.

15

Lees regel 27 en kruis aan.

De tandarts zei dat ze klaar was. Wat had ze ook kunnen zeggen?

- A 'Ben je er klaar voor dat ik nog even verder peuter?'
- B 'Ik ben helemaal klaar met jou en je gezeur.'
- C 'Ik heb alles gezien, je mag uit de stoel komen.'
- D 'Mijn werkdag is om, ik stop ermee voor vandaag.'